

- *Про основні положення Національної доповіді «Українське суспільство: міграційний вимір» (доповідач — академік НАН України Е.М. Лібанова)*
- *Про нагородження відзнаками НАН України та Почесними грамотами НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України (доповідач — академік НАН України В.Л. Богданов)*
- *Кадрові та поточні питання*

ІЗ ЗАЛИ ЗАСІДАНЬ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ

19 грудня 2018 року

Розпочинаючи засідання Президії НАН України 19 грудня 2018 р., головуючий перший віце-президент НАН України академік НАН України А.Г. Наумовець привітав присутнього в залі народного депутата України, першого заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти О.В. Співаковського і вручив йому пам'ятну відзнаку до 100-річчя НАН України.

За дорученням Верховної Ради України О.В. Співаковський передав державні нагороди та нагороди Верховної Ради України визначним ученим Національної академії наук України, подякувавши нагородженим за роботу і висловивши впевненість, що їхня наукова діяльність сприятиме подальшій розбудові України.

Потім перший віце-президент НАН України академік НАН України А.Г. Наумовець вручив групі науковців державні нагороди та нагороди Кабінету Міністрів України, поздоровив усіх нагороджених і побажав їм успіхів.

* * *

Далі члени Президії НАН України та запрошені заслухали наукову доповідь академіка-секретаря Відділення економіки НАН України, директора Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України академіка НАН України **Елли Марленівни Лібанової** про основні положення Національної доповіді «Українське суспільство: міграційний вимір» (стенограму див. на с. 36).

У доповіді було наголошено, що міграція є ключовим проявом процесу глобалізації і має об'єктивний характер, а отже, її не можна так просто зупинити, принаймні в демократичний спосіб. Надалі масштаби міграції, найімовірніше, зростатимуть, і активні та мобільні верстви населення упродовж свого життя кілька разів змінюватимуть місце проживання, зокрема країну або навіть континент. Цьому сприятимуть четверта про-

мислова революція і пов'язана з нею цифровізація економіки, розвиток транснаціональних корпорацій, розміщення значної частини виробництв в інших країнах (регіонах), ніж місце реєстрації головного офісу, спрощення процедур перетину кордонів у поєднанні з суто демографічними процесами — стрімким старінням населення і робочої сили в економічно розвинених країнах.

У сучасному світі головним рушієм міграцій є переселення з економічних причин, передусім тимчасові переміщення з метою отримання більших заробітків. У таких міграціях вирішальну роль відіграє співвідношення якості життя в країнах (регіонах) походження (проживання) і країнах (регіонах) спрямування.

Стрижневою ідеєю Національної доповіді є погляд на міграцію як реальність, у якій нам доводиться жити і з якою слід рахуватися. Звідси випливає, що основним завданням державної міграційної політики має бути якомога повніше використання позитивного потенціалу міграції і водночас мінімізація її негативних наслідків.

У доповіді було розкрито проблемні питання трудової, освітньої, внутрішньої та вимушеної міграції, висвітлено основні чинники імміграційних процесів, які спровокували значні трансформації у суспільствах країн ЄС, наголошено, що найближчим часом ці проблеми гостро стануть і перед українською державою.

У Національній доповіді обґрунтовано принципи міграційної політики України, які мають спрямовуватися на зменшення впливу населення, сприяння поверненню мігрантів, передусім тих, хто виїхав з трудовими цілями і вважає своє перебування за кордоном тимчасовим, та заохочення імміграції працівників, потреба в яких є в окремих галузях економіки, інтеграцію мігрантів в інтересах як окремих осіб, так і громад їх вселення. У сфері внутрішньої міграції нагальними питаннями є надання допомоги переселенцям в їх облаштуванні, забезпеченні зайнятості, доступі до медичної допомоги, освіти, соціальних послуг.

Завданням держави має бути заохочення та спрямування легальними каналами пере-

Перший віце-президент НАН України академік НАН України А.Г. Наумовець вручає пам'ятну відзнаку до 100-річчя НАН України першому заступнику голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти О.В. Співаковському

Виступ першого заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Олександр Володимирович Співаковського

казів коштів, зароблених за кордоном, створення умов для їх продуктивного використання. Оскільки на всіх етапах міграційного циклу важливе значення має надання мігрантам адекватної та своєчасної інформації, варто створити національний інформативно-комунікативний портал, на якому розміщувалася б актуальна інформація про небезпеки нелегальної міграції та можливості легального

Доповідь академіка НАН України Елли Марленівни Лібанової

Виступ Міністра соціальної політики України Андрія Олексійовича Реви

Виступ уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Людмили Леонтіївни Денісової

працевлаштування за кордоном, імміграційне законодавство та політику основних країн призначення, митні правила, можливості переказів коштів та соціального страхування, пропозиції щодо працевлаштування та відкриття власного бізнесу на батьківщині. Слід посилити допомогу мігрантам з боку дипломатичних та консульських установ України, створити при них інформаційно-консультаційні пункти, ввести посади аташе з трудових питань в основних країнах — реципієнтах українських працівників. Потрібно допомагати самодіяльним українським навчальним закладам, організованим громадськими об'єднаннями мігрантів у країнах їх перебування, забезпечувати ці школи підручниками, методичними матеріалами, а також передбачити для дітей, які повертаються з-за кордону, додаткові заняття з української мови, історії, культури. Розвитку та урізноманітнення потребує міжнародне співробітництво в міграційній сфері. Хоча інтереси України як країни походження та інтереси країн призначення українських мігрантів різняться, обидві сторони зацікавлені в організованій, законній і безпечній міграції, і це відкриває реальні можливості для співпраці.

В обговоренні взяли участь перший віцепрезидент НАН України академік НАН України А.Г. Наумовець; Міністр соціальної політики України А.О. Рева; уповноважена Верховної Ради України з прав людини Л.Л. Денісова; генеральний директор Федерації роботодавців України Р.В. Іллічов; виконавчий радник Представництва Міжнародної організації з міграції в Україні С.А. Шкльода; директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України академік НАН України Я.С. Яцків; голова Північно-Східного наукового центру НАН України та МОН України, генеральний директор Державної наукової установи «Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України» академік НАН України В.П. Семиноженко; заступник міністра освіти і науки України доктор фізико-математичних наук М.В. Стріха; радник Президії НАН України академік

НАН України І.М. Дзюба; віце-президент НАН України, голова Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академік НАН України С.І. Пирожков; академік-секретар Відділення фізики і астрономії НАН України академік НАН України В.М. Локтєв, заступник академіка-секретаря Відділення загальної біології НАН України, директор Державної установи «Інститут еволюційної екології НАН України» академік НАН України В.Г. Радченко.

Підсумовуючи виступи, головуєчий на засіданні перший віце-президент НАН України академік НАН України А.Г. Наумоєць нагадав, що починаючи з 2009 р. Секція суспільних і гуманітарних наук НАН України на постійній основі здійснює підготовку у формі національних доповідей концептуальних документів щодо найактуальніших проблем розвитку держави та суспільства.

Цьогорічну Національну доповідь «Українське суспільство: міграційний вимір» було присвячено надзвичайно важливому питанню не лише для української держави і суспільства, а й для всього світового співтовариства. Як зазначив академік А.Г. Наумоєць, у доповіді наведено конкретні пропозиції щодо заходів зі зменшення відпливу населення, сприяння поверненню мігрантів, заохочення імміграції працівників в інтересах національної економіки та їх інтеграції в українське суспільство, що переконливо свідчать про здатність фахівців НАН України дієво забезпечувати аналітичний супровід вирішення важливих питань міграційної політики нашої держави.

Загалом Президія НАН України високо оцінила подану на її розгляд Національну доповідь і постановила, що цей документ у встановленому порядку та в стислі строки має бути надіслано до Адміністрації Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та інших органів державної влади, а також зацікавлених міжнародних організацій. Крім того, основні положення Національної доповіді «Українське суспільство: міграційний вимір» мають бути широко висвітлені в засобах масової інформації.

Генеральний директор Федерації роботодавців України Руслан Володимирович Іллічов і виконавчий радник Представництва Міжнародної організації з міграції в Україні Сергій Андрійович Шкльода

* * *

Члени Президії НАН України розглянули також низку поточних питань:

- заслухали інформацію віце-президента НАН України академіка НАН України А.Г. Загороднього про розмір стипендій Президента України для молодих учених;
- затвердили відповідальних від НАН України за виконання завдань, передбачених рішенням спільного засідання Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти та Президії Національної академії наук України від 17 жовтня 2018 р.;
- погодили зміни до Порядку формування тематики та контролю за виконанням наукових досліджень в Національній академії наук України і Положення про цільові програми наукових досліджень НАН України та цільові наукові (науково-технічні) проекти НАН України;
- заслухали інформацію головного вченого секретаря НАН України академіка НАН України В.Л. Богданова про показники фінансування НАН України у 2019 р.;
- прийняли рішення про часткові зміни у складі членів Бюро Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України;
- ухвалили скориговані плани редакційної підготовки та випуску видавничої продукції Державним підприємством «Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України» та Видавничим домом «Академперіодика» НАН України за бюджетні кошти у 2018 р.

* * *

Крім того, Президія НАН України ухвалила низку організаційних і кадрових рішень.

Призначено:

- доктора технічних наук **П'янила Ярослава Даниловича** на посаду директора Центру математичного моделювання Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С. Підстригача НАН України;
- академіка НАН України **Кошечка Вячеслава Григоровича** на посаду директора Інституту фізичної хімії ім. Л.В. Писаржевського НАН України;
- академіка НАН України **Гончарука Владислава Володимировича** на посаду директора Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України;
- члена-кореспондента НАН України **Мосякіна Сергія Леонідовича** на посаду директора Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України;
- члена-кореспондента НАН України **Косенка Івана Семеновича** на посаду директора Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України.

Затверджено:

- академіка НАН України **Кубенка Веніаміна Дмитровича** на посаді заступника директора з наукової роботи Інституту механіки ім. С.П. Тимошенка НАН України;
- доктора геологічних наук **Доліна Віктора Володимировича** на посаді заступника директора з наукової роботи Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України»;
- члена-кореспондента НАН України **Боряка Геннадія Володимировича** на посаді заступника директора з наукової роботи Інституту історії України НАН України;
- члена-кореспондента НАН України **Рєєнта Олександра Петровича** на посаді заступника директора з наукової роботи Інституту історії України НАН України;
- кандидата історичних наук **Костюка Олега Анатолійовича** на посаді заступника директора з наукової роботи Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України;
- доктора історичних наук **Горового Валерія Микитовича** на посаді заступника генерального директора з наукової роботи Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;
- кандидата історичних наук **Муху Людмилу Вікторівну** на посаді заступника генерального директора з наукової роботи Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;

- кандидата історичних наук **Коваль Тетяну Миколаївну** на посаді заступника генерального директора з наукової роботи Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;
- кандидата політичних наук **Матвійчука Андрія Васильовича** на посаді заступника генерального директора з науково-технічної роботи Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;
- доктора фізико-математичних наук **Жука Олександра Петровича** на посаді ученого секретаря Інституту механіки ім. С.П. Тимошенка НАН України;
- кандидата технічних наук **Томченко Ольгу Володимирівну** на посаді ученого секретаря Державної установи «Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук НАН України»;
- кандидата філософських наук **Драпогуза Василя Петровича** на посаді ученого секретаря Центру гуманітарної освіти НАН України.

Погоджено призначення:

- доктора фізико-математичних наук **Кононова Юрія Микитовича** на посаду завідувача відділу теорії керуючих систем Інституту прикладної математики і механіки НАН України;
- доктора фізико-математичних наук **Лаптіна Юрія Петровича** на посаду завідувача відділу інтелектуальних інформаційних технологій Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України;
- доктора геологічних наук **Шабаліна Бориса Григоровича** на посаду завідувача відділу радіогеохімії Відділення геохімії, геодинаміки та мінералогії сировини Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України»;
- кандидата історичних наук **Івакіна Всеволода Глібовича** на посаду завідувача відділу археології Києва Інституту археології НАН України.

Відзнакою НАН України «За наукові досягнення» нагороджено:

- завідувача відділу Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б.І. Веркіна НАН України члена-кореспондента НАН України **Щербину Марію Володимирівну** за багатолітню плідну наукову, науково-організаційну і педагогічну працю, вагомий особистий внесок у розвиток фундаментальних досліджень у галузі математики та активне сприяння міжнародному науковому співробітництву.

Відзнакою НАН України «За професійні здобутки» нагороджено:

- директора Науково-технічного центру «Композиційні матеріали» Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України кандидата технічних наук **Нешпора Олексія Вячеславовича** за

багатолітню плідну наукову і науково-організаційну працю та вагомий внесок у розвиток матеріалознавчої науки;

- наукового співробітника Інституту сорбції та проблем ендекології НАН України кандидата хімічних наук **Пенделюк Оксану Іванівну** за сумлінну і плідну працю та особистий внесок у розвиток наукових досліджень в Інституті.

Подякою НАН України відзначено:

- наукових працівників Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» — провідного наукового співробітника, кандидата еконо-

мічних наук **Ляшенко Ольгу Федорівну**; завідувача відділу, доктора економічних наук **Никифорук Олену Ігорівну**; головного наукового співробітника, доктора економічних наук **Чукаєву Ірину Костянтинівну** — за особистий внесок у наукове дослідження проблем забезпечення охорони державних економічних інтересів України та активне сприяння роботі Національного антикорупційного бюро України наданням практичної допомоги у вирішенні питань протидії кримінальним корупційним правопорушенням.

За матеріалами засідання підготувала О.О. Мележик